

OBSAH

Úvod	9
1. kapitola – Utváření a tvorba práva	11
1.1 Způsoby vzniku právních norem	11
1.1.1 Spontánní způsob vzniku práva	11
1.1.2 Konsensuální způsob vzniku práva	12
1.1.3 Imperativní způsob vzniku práva	14
1.1.4 Jiné způsoby vytváření práva	17
1.2 Pojem legislativa a legislativní činnost	18
2. kapitola – Popis českého právního řádu	21
2.1 Systém a struktura	21
2.2 Právní řád	21
2.3 Produkce právních předpisů	21
2.4 Platný právní řád České republiky	24
2.5 Historie a legislativní inflace	25
2.6 Novelizace	27
2.7 Novelizace v zemích V4 a v Rakousku	30
2.8 Čeho se novelizace primárních předpisů v ČR týkají	32
2.9 Index první změny	34
2.10 Možné příčiny extrémních novelizačních trendů	36
2.11 Mapa českého právního řádu – primární předpisy	37
3. kapitola – Právní předpis, respektive normativní právní akt	45
3.1 Základní terminologie	45
3.2 Struktura normativního právního aktu	46
3.2.1 Formální struktura a její účelnost	47
3.2.2 Důležité standardní složky obsahu právního předpisu	48
3.3 Závěrečné shrnutí	52
4. kapitola – Struktura právního předpisu	54
4.1 Význam formální struktury	54
4.2 Zásada plné publikace	55
4.3 Tisková struktura	56
4.4 Paragraf	61
4.5 Formální skupiny paragrafů právních předpisů	63
4.6 Vnitřní obsahové nadpisy (rubriky)	64
4.7 Podpisy	67
4.8 Přílohy	67

4.9	Poznámky	68
4.10	Novelizace	69
4.11	Novelizační bod	70
4.12	Struktura novelizací	71
4.13	Prováděcí předpis	73
4.14	Odkazy	74
4.15	Derogace	76
4.16	Účinnost předpisů	77
4.17	Shrnutí k formální struktuře právních předpisů	79
5. kapitola – Příprava legislativního dokumentu – legislativní proces obecně		81
5.1	Základní impuls legislativy (legislativní záměr)	81
5.1.1	Institucionální rámec formulování legislativního záměru ...	82
5.1.1.1	Politické instituce	83
5.1.1.2	Zájmové instituce	84
5.1.1.3	Profesní a hospodářské instituce	84
5.1.1.4	Územní celky	85
5.1.1.5	Neformální sdružení	85
5.1.2	Význam vědy a vědeckých institucí	86
5.1.3	Účast občanů v legislativním procesu – úloha hromadných sdělovacích prostředků	87
5.2	Plánování legislativy	88
5.2.1	Plánování obecně a plánování legislativy	88
5.2.2	Časová dimenze	88
5.2.3	Předmět plánování legislativy. Cíle, prostředky, činnosti ...	89
5.2.4	Plánování legislativních činností	90
5.2.5	Shrnutí problému	92
5.3	Legislativní proces v juristickém smyslu slova	93
5.3.1	Legislativní proces v juristickém smyslu a jeho struktura ...	94
5.3.2	Stadia legislativního procesu	95
5.3.2.1	Uplatnění legislativní iniciativy	95
5.3.2.2	Rozhodnutí o realizaci legislativního záměru ...	96
5.3.2.3	Vypracování legislativního návrhu	97
5.3.2.4	Projednání legislativního návrhu	98
5.3.2.5	Rozhodnutí o přijetí legislativního opatření	98
5.3.2.6	Publikace a komunikace legislativního opatření ...	99
6. kapitola – Právní řád jako výsledek legislativní činnosti		100
6.1	Legislativní formy vnitrostátního práva	100

6.2	Místo mezinárodních smluv v legislativě ČR	101
6.2.1	Obecné otázky vztahu mezinárodního práva a vnitrostátní legislativy	101
6.2.2	České ústavněprávní řešení vztahu, mezinárodních smluv a vnitrostátní legislativy	103
6.3	Další pořádací principy v zákonodárství	104
6.3.1	Inkorporace	104
6.3.2	Kodifikace	104
6.3.3	Úplné znění	105
6.4	Pravidla pro řešení rozporů mezi legislativními formami a v nich obsaženými právními normami	105
6.4.1	Lex superior	106
6.4.2	Lex posterior	106
6.4.3	Lex specialis	106
6.4.4	Priorita mezinárodní smlouvy	106
6.5	Kontrola ústavnosti české legislativy	107
6.5.1	Rozsah kontroly ústavnosti legislativy	107
6.5.2	Zahájení kontroly ústavnosti legislativy	108
6.5.3	Prostředky opravy	109
7.	kapitola – Obecné zásady tvorby práva	111
7.1	Zásada ústavnosti a zákonnosti	112
7.2	Zásada svrchovanosti zákona	112
7.3	Zásada kompatibility s právem EU	113
7.4	Zásada souladnosti s mezinárodními závazky	113
7.5	Zásada kontinuity právního řádu	113
7.6	Zásada souladnosti a bezrozpornosti právního řádu	114
7.7	Zásada formální určenosti legislativních forem	114
7.8	Zásada hierarchické výstavby legislativních forem	115
7.9	Zásada adresné derogace a novelizace	116
7.10	Zásada systémové konzistence legislativy	117
7.11	Zásada věcné konzistence legislativy	117
7.12	Zásada publikace právních předpisů	118
7.13	Zásada zákazu retroaktivity	119
7.14	Zásada legisvakance	119
7.15	Zásada aktualizace platného textu zákona	119
7.16	Zásada korekce chyb	120
7.17	Zásada oficiální deklarace platného právního řádu	121

7.18	Zásada práva jistoty	122
7.19	Zásada normativnosti	122
8.	kapitola – Právní úprava legislativního procesu v České republice	124
8.1	Obecná východiska a principy právní úpravy	124
8.2	Specifická normativní úprava legislativního procesu v České republice	127
8.2.1	Materiální aspekt	127
8.2.2	Mezinárodní a evropské limity	129
8.2.3	Postup při tvorbě zákonů	130
8.2.4	Činnosti předcházející návrhu zákona – koncept RIA	131
8.2.5	Formální požadavky	132
8.2.6	Procesní pravidla	133
8.2.7	Legislativní proces v užším smyslu (stricto sensu)	134
8.2.8	Poslanecká sněmovna	136
8.2.9	První čtení	137
8.2.10	Legislativní „přílepky“	139
8.2.11	Druhé čtení	139
8.2.12	Třetí čtení	140
8.2.13	Senát	140
8.2.14	Senátní návrh zákona	141
8.2.15	Rozhodování o zákonech postoupených Sněmovnou	142
8.2.16	Úloha prezidenta republiky	143
8.2.17	Publikace	144
9.	kapitola – Kontrola efektivity práva jako zpětná vazba legislativy	145
9.1	Zkoumání efektivity působení práva (legislativy) jako teoretický problém	145
9.2	Vyhodnocení dotazníku „Přezkoumání právní regulace“	147
9.2.1	Zaměření dotazníku	147
9.2.2	Současný stav	148
9.2.2.1	Existence systému pravidelného přezkumu regulace ..	148
9.2.2.2	Náležitosti přezkumu regulace	149
9.2.2.3	Práce s výsledky přezkumu	151
9.2.2.4	Konkrétní postupy přezkoumání regulací	153
9.2.3	Návrh způsobu přezkoumávání právní regulace	155
9.2.3.1	Vnímání nutnosti přezkumů a doporučené intervaly mezi nimi	155

9.2.3.2	Kdo by měl regulace přezkoumávat a kdo by se měl přezkumů účastnit	156
9.2.3.3	Doporučená kritéria a postup přezkumu	157
9.2.4	Nástroje přezkumu regulace	159
9.2.5	Závěr.	160
9.2.6	Pravidelné přezkoumávání právní regulace	161
10.	kapitola – Hodnocení účinků právní regulace ex ante: procedura RIA.	164
10.1	Posuzování dopadů působení práva (efektivnosti)	164
10.2	Co je RIA?	164
10.3	Obecné zásady	165
10.4	Metodika RIA	166
10.4.1	Přehled dopadů regulace	166
10.4.2	Hodnocení dopadů regulace	167
10.4.3	Implementace a vynucování	168
10.5	Přezkum účinnosti regulace	169
10.5.1	Cíle a adresáti přezkumu	170
10.5.2	Konzultace a zdroje dat	170
10.6	Závěrečná zpráva RIA	171
11.	kapitola – Právní normotvorba na Slovensku – vybrané problémy	172
11.1	Legislativní situace	172
11.2	Právní normotvorba	173
11.3	Rámec právní normotvorby	173
11.4	Prameny práva	174
11.4.1	Primární prameny práva:	175
11.4.2	Semi-primární prameny práva	175
11.4.3	Sekundární prameny práva	175
11.4.4	Rozhodnutí soudů	176
11.5	Úprava tvorby právních předpisů	177
11.5.1	Zákon o tvorbě právních předpisů	178
11.5.2	Sbírka zákonů	185
11.6	Právní normotvorba za mimořádných situací	188
11.7	Referendum a normotvorba	190
11.8	Aproximační nařízení	192
11.9	Některé problémy právní normotvorby	195
11.10	Místo závěru	200

12. kapitola – Obecný přehled tvorby práva v Maďarsku	203
12.1 Role jednotlivých větví moci při tvorbě práva	203
12.1.1 Role zákonodárné moci při tvorbě práva	203
12.1.2 Role výkonné moci při tvorbě práva	206
12.1.3 Role soudní moci při tvorbě práva	210
12.1.4 Prezident republiky	210
12.2 Právní regulace tvorby práva v Maďarsku.....	211
12.3 Legislativní proces v Maďarsku	211
12.3.1 Předlegislativní proces (proces přípravy návrhu zákona před jeho předložením parlamentu).	211
12.3.2 Legislativa v parlamentu	213
12.3.2.1 Kdo má zákonodárnou iniciativu?	213
12.3.2.2 Fáze parlamentního legislativního procesu	215
12.4 Legislativa člena Evropské unie	221
12.5 Parlamentní usnesení	222
12.6 Kvantitativní popis maďarské legislativy od roku 1990	223
13. kapitola – Některé možnosti využití právní informatiky v legislativě: databáze, výzkumy, instrumenty	225
13.1 Právní informatika v legislativě	225
13.1.1 Právní informatika	225
13.1.2 Právní informační systémy	226
13.1.3 Výzkumy prováděné primárně za využití databází o legislativě ČR	227
13.1.3.1 Databáze právních informací	227
13.1.3.2 Výzkumy v oblasti legislativy	228
13.1.3.2.1 Právní informační systém PALLAS	228
13.1.3.2.2 Legimatika	229
13.1.3.2.3 Parametrizace právního řádu ČR.....	229
13.1.4 Právní tezaury – právní terminologie	230
13.1.5 Právní elektronický slovník (PES)	231
13.1.6 Další výzkumy.....	231
Summary	233
Přílohy	234
Literatura	235
O autorech	240
Věcný rejstřík	242